

תורה אור • זכור • מאמר 1

זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך וגו'

”זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך”

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ”ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/torah-ohr/parshas-zachor/1](https://likuteitorah.com/he/torah-ohr/parshas-zachor/1)

1 זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך וגו'. הנה כתיב מלחמה לה' בעמלק מדר דר שאין השם שלם ואין הכסא שלם עד שימחה זרעו של עמלק.

"זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך" וגו'. והנה כתוב: "מלחמה לה' בעמלק מדור דור", שכן השם אינו שלם והכיסא אינו שלם עד שיימחה זרעו של עמלק.

ומלחמה זו היא בכל דור ודור בבחי' כל נפש מישראל. כי הנה בכל דור ודור ובכל יום ויום חייב אדם לראות א"ע [את עצמו] כאלו יצא ממצרים.

ומלחמה זו מתקיימת בכל דור ודור, בבחינת כל נפש מישראל. שהרי בכל דור ודור ובכל יום ויום חייב אדם לראות את עצמו כאילו יצא ממצרים.

2 ולכן מזכירין יציאת מצרים בכל יום בוקר וערב. שבחי' יציאת מצרים הוא בכל נפש מישראל בכל יום ואחר יצ"מ [יציאת מצרים] עומד' [עומדת] לנגדו מלחמ' [מלחמת] עמלק

לכן מזכירים את יציאת מצרים בכל יום, בבוקר ובערב, שכן בחינת יציאת מצרים מתקיימת בכל יום בכל נפש מישראל, ולאחר יציאת מצרים ניצבת מולו מלחמת עמלק,

כמ"ש אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרי' [ממצרים] וכת' [וכתיב] אשר שם לו בדרך בעלותו ממצרים:

כפי שנאמר: "את אשר עשה לך עמלק בדרך, בצאתכם ממצרים"; ונאמר: "אשר התנפל עליו בדרך, בעלותו ממצרים".

3 וביאור ענין זה הנה כנסת ישראל שהיא מקור כל נשמות ישראל נקי בשם לבי.

ביאור העניין: כנסת ישראל, שהיא המקור לכל נשמות ישראל, נקראת בשם "לבי".

כמ"ש לבבתי אחותי כלה שכמו שהלב הוא משכן וכלי קבול לרוח החיים העיקרי שמקור החיים וכללותו נמשך אל הלב אל תוכו ומתוכו מתפשט בכל הגוף.

כמו שכתוב: "שכית את לבי, אחותי כלה". שכן, כשם שהלב הוא מקום משכנה וכלי הקיבול של רוח החיים העיקרית, ומקור החיים וכללותו נמשכים אל הלב, אל תוכו, ומתוכו מתפשטים בכל הגוף,

4 ובו ועל ידו סובב הולך רוח החיים בכל הגוף כי החיות רצוא ושוב. כך מקור נשמות ישראל נקי בשם כנסת ישראל.

ובתוכו ועל ידו רוח החיים סובבת ועוברת בכל הגוף, כי החיות היא בבחינת "רצוא ושוב". כך נקרא מקור נשמות ישראל בשם כנסת ישראל,

על שם הקבוץ והכניסה שמתקבץ ומתאסף לתוכה עיקר החיות וההשפעה מבחי' ישראל דלעילא בחי' כי שרית עם אלהים וגו'

על שם הקיבוץ והכניסה, שכן לתוכה מתקבצים ונאספים עיקר החיות והשפע מבחינת ישראל שלמעלה, מבחינת "כי שרית עם אלקים" וגו',

היא בחי' הארת שם הוי"ה שלמעלה מבחי' אלהים כמ"ש ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם וגו':

שהיא בחינת הארת שם הוי"ה שלמעלה מבחינת אלקים, ככתוב: "ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם" וגו'.

5 והנה בכל נשמה בפרט היא נקודת הלב ממש שבכל נפש מישראל שבטבעה היא כשלהבת העולה מאליה לדבקה בו ית'.

כעת, בכל נשמה בפני עצמה, יש ממש את נקודת הלב המצויה בכל נשמה מישראל, שמטבעה היא כלהבת אש העולה מאליה כדי להידבק בו יתברך.

והיא היא בחי' עצמות הנפש ומהותה שיסודתה בהררי קדש חלק אלוה ממעל ממש. וכל חפצה ותשוקתה ליבטל וליכלל באור הוי"ה וממנה מתפשטות כחות הנפש שכל ומדות כו'.

זוהי עצמותה ומהותה ממש של הנשמה, שיסודה "בהרי קודש" והיא ממש "חלק אלוה ממעל". כל רצונה וכיסופיה הם להתבטל ולהיכלל באור הוי"ה. ממנה מתפשטים כוחות הנפש — השכל והמדות וכו',

עד שמתפשטת במחשבה דבור ומעשה שהם בחי' לבושין שאינם ממהות הנפש כנודע. וגם השכל ומדות שהם ממהות הנפש הם מתלבשין בלבושי השכל ומדות שבנפש הבהמית שמנוגה טוב ורע כו'.

עד שהיא מתפשטת במחשבה, בדיבור ובמעשה, שהם לבושים שאינם ממהות הנשמה, כידוע. גם השכל והמדות, שהם ממהות הנשמה, מתלבשים בלבושי השכל והמדות של הנפש הבהמית, שמקורה בנוגה, המעורב טוב ורע וכו'.

6 והנה בחי' נקודה זו של עצמות הנפש ומהותה הגם שהיא שוה בכל נפש מישראל מ"מ אינה מתגלה בשוה.

והנה, נקודה זו של עצם הנפש ומהותה, אף שהיא שווה בכל נפש מישראל, אינה מתגלה במידה שווה.

אך על כל איזה גילוי שיהיה נאמר לבבתי באחת מעיניך כלומר אפי' [אפילו] באחת מאיזה בחי' המתגלית בכל נפש

אבל על כל גילוי שיהיה נאמר: "שבית את לבי באחת מעיניך"; כלומר, אפילו בבחינה אחת כלשהי שמתגלית בכל נפש.

כי מוכרח הוא להיות איזה גילוי הארה בכל נפש וגילוי זה הוא משרש הנפש שהיא בחי' לב. ולכן נאמר לבבתי וגו'.

שהרי מוכרח להיות גילוי כלשהו של הארה בכל נפש, וגילוי זה נובע משורש הנפש, שהוא בחינת הלב. לכן נאמר "שבית את לבי" וגו'.

7 והנה ענין גלות מצרים הוא שהיה אז גילוי בחי' נקודת הלב בגלות שהיא בחי' קטנות בחי' אמונה לבדה.

והנה, עניינו של גלות מצרים הוא שגילוי נקודת הלב היה אז בגלות; זוהי בחינת קטנות, בחינה של אמונה בלבד.

וכמ"ש ויאמן העם וישראל מאמינים בני מאמינים. אך אח"כ כתיב אעלה אתכם מעני מצרים אל ארץ טובה ורחבה שהיא הרחבת הדעת.

כמו שכתוב: "ויאמן העם", וכן: "וישראל מאמינים בני מאמינים". אבל לאחר מכן כתוב: "אעלה אתכם מעני מצרים אל ארץ טובה ורחבה" — כלומר, הרחבת הדעת.

8 וכמ"ש וידעתם כי אני ה' שבהתרחבות הדעת תהיה הרחבת גילוי נקודה זו ביתר שאת שתתלהב ותתלהט נקודת לבו עד שתתגלה ותתפשט בכל כחות הנפש בבחי' פנימיות.

כמו שכתוב: "וידעתם כי אני ה'": באמצעות הרחבת הדעת תתרחב גם ההתגלות של נקודה זו, בעוצמה רבה יותר, עד שנקודת לבו תתלהט ותבער, ותתגלה ותתפשט בכל כוחות הנפש, בבחינת פנימיות.

משא"כ באמונה לבדה אינה אלא בחינת מקיף והרחבת הדעת הוא כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] כל המאריך באחד כו'.

ואילו באמונה לבדה, אין זו אלא בחינת מקיף. הרחבת הדעת היא כמאמר חז"ל: "כל המאריך באחד" וכו'.

דהיינו להאריך ולהרחיב בדעתו ובעומק לבו עד מקום שיד שכלו ותבונתו מגעת איך שאני הוי"ה לא שניתי ממש כמו קודם בריאת העולם.

כלומר, להאריך ולהרחיב בדעתו ובעומק לבו, עד היכן שיד שכלו ותבונתו מגעת, [בעניין] "אני הוי" לא שניתי" — ממש כפי שהיה קודם בריאת העולם.

כי גם עתה בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד כי כולא קמיה כלא ממש חשיבי כי רק הודו וזיוו של שמו לבדו מאיר על הארץ ושמים כו'.

שהרי גם עכשיו, "בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד", כי "כולא קמיה כלא ממש חשיבי", שכן רק הודו וזיוו של שמו לבדו מאירים בארץ ובשמים וכו'.

9 ואי לזאת הכל בטלים אצלו ית' ואליו תכסוף נפש כל חי והאופנים וחיות הקודש ברעש גדול וכו'

ולכן הכול בטל לפניו ית', אליו נכספת נפשו של כל חי, ו"האופנים וחיות הקודש ברעש גדול" וכו'.

וכל מה שיאריך בזה וכיוצא בזה ברוחב ובעומק בעיני שכלו ולבבו יבין שלא יהיה לו חפץ ורצון אחר בלתי לה' לבדו

וככל שיתבונן בכך ובדברים דומים באריכות, ברוחב ובעומק, בעיני שכלו, יבין לבו [יותר ויותר] שלא יהיה לו שום חפץ ורצון אחר מלבד לה' לבדו,

וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ רק אליו לבדו תכסוף נפשו לדבקה בו ית'.

כמו שכתוב: "מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ". נפשו תיכסף אליו לבדו, כדי לדבוק בו ית'.

10 ועייז ואהבת את הוי"ה שיהא אלהיך בכל לבבך. פי' שיהא הלב משכן וכלי קבול ממולא מבחינת גילוי הוי"ה.

וכך מתקיים: "ואהבת את הוי"ה" — כדי שהוא יהיה "אלקיך" — "בכל לבבך". כלומר, שהלב יהיה משכן וכלי קיבול, מלא בגילוי הוי',

שיהא שורה ומתגלה בקרב איש ולב עמוק בהתלהבות והתלהטות רשפי אש עזה ולעמוד נגד כל מונע ולהפקיר א"ע [את עצמו] ולהשליך נפשו ורצונו שמנפש הבהמית מנגד רק ישים אליו לבו מנקודת פנימיותו.

שהוא ישרה ויתגלה "בתוך אדם ובלב עמוק", בלהט ובהתלקחות של "רשפי אש" עזים; ושיעמוד מול כל מכשול, יוותר על עצמו וישליך מעליו את נפשו ואת רצונו שמצד הנפש הבהמית, ויפנה את לבו אליו בלבד, מנקודת פנימיותו.

11 וזהו בחי' כנסת ישראל דלעילא כי ישראל דלעילא היא בחי' הוי"ה וכנס"י [וכנסת ישראל] היא המקבלת וכונסת לתוכה החיות וההשפעה מבחי' זו כו'.

וזהו עניינה של כנסת ישראל שלמעלה: "ישראל" שלמעלה היא בחינת הוי", וכנסת ישראל היא המקבלת ואוספת לתוכה את החיות והשפע מבחינה זו וכו'.

ובכל נפשך שיהא גילוי זה בכל כחות והתפשטות הנפש בכל ג' מיני לבושין מחשבה דבור ומעשה. "ובכל נפשך" — שהגילוי הזה יהיה בכל כחות הנפש והתפשטויותיה, בכל שלושת סוגי הלבושים: מחשבה, דיבור ומעשה.

12 והיינו ע"י התלבשות מחשבה עליונה במחשבתו כו' ודבור בדבור כו'. וכמ"ש והיו הדברים האלה אשר אנכי מי שאנכי מצוך כו' ודברת בם בשבתך וכו'

כלומר, באמצעות התלבשות המחשבה העליונה במחשבתו וכו', והדיבור בדיבור וכו'. וכמו שכתוב: "והיו הדברים האלה אשר אנכי" — אני, מי שאני — "מצוך" וכו', "ודברת בם בשבתך" וכו'.

בם ממש שתהא מחשבה עליונה ודבור עליון מלוכשים ממש בתוך מחשבתו ודבורו והגם כי לא מחשבותי מחשבותיכם כתיב ואיך תהיה מלוכשת ממש מחשבה במחשבה כו'.

"בם" ממש, כלומר שהמחשבה העליונה והדיבור העליון יהיו מלוכשים ממש בתוך מחשבתו ודיבורו. ואף שכתוב "כי לא מחשבותי מחשבותיכם", כיצד אפוא יכולה מחשבה להיות מלוכשת ממש במחשבה וכו'?

אך סיפא דקרא ולא דרכיכם דרכי. כלומר אימתי כי לא מחשבותי כו' בזמן שלא דרכיכם דרכי.

אלא שבהמשך הפסוק נאמר: "ולא דרכיכם דרכי". כלומר, מתי "לא מחשבותי" וכו'? בזמן ש"דרכיכם אינן דרכי".

אבל כשדרכיכם דרכי דהיינו ע"י שישים אל לבו בהתבוננות והעמקת הדעת בה' אחד כו' שזו היא דרך הוי"ה והמשכת גילוי ה' אחד בואהבת הנה ע"י תהיינה גם המשכת מחשבותי במחשבותיכם בהתלבשות מחשבה במחשבה כו':

אבל כאשר דרכיכם הן דרכי, כלומר, כאשר האדם שם אל לבו, מתוך התבוננות והעמקת הדעת ב"ה' אחד" וכו' — וזוהי דרכו של הוי"ה — וממשיך את גילוי ה' אחד" בתוך "ואהבת", אזי באמצעות כך נמשכת גם מחשבותי בתוך מחשבותיכם, בהתלבשות מחשבה במחשבה כו'.

13 והנה עיקר גילוי זה של נקודת הלב בק"ש [בקריאת שמע] ושיהיה גילוי הוי"ה אחד בלבו הוא ואהבת את הוי"ה שיהיה גילוי בחי אהבה בתענוגים

והנה, עיקר גילוי זה של נקודת הלב בקריאת שמע, והגילוי של "הוי" אחד בלבו, הוא "ואהבת את הוי"ה" — שיהיה גילוי של בחינת אהבה בתענוגים,

שהיא אהבה עליונה העולה על כולנה להתענג על הוי"ה וכו'. כמ"ש בזהר אכלתי יערי עם דבשי בק"ש [בקריאת שמע].

שהיא האהבה הנעלית מכולן, להתענג על הוי"ה וכו'. וכמו שכתוב בזהר: "אכלתי יערי עם דבשי" — בקריאת שמע.

14 ודבשי היינו מתיקות ותענוג כי מאחר שיהיה גילוי הוי"ה אחד בלבו שאין עוד מלבדו ואין חיים אחרים ותענוג אחר כלל רק כי הוא חייך שהוא מקור החיים ומקור התענוגים.

"דבשי" פירושו מתיקות ותענוג. כאשר מתגלה בלבו ש"הוי" אחד", ש"אין עוד מלבדו", וש"אין כלל חיים אחרים ותענוג אחר, אלא "כי הוא חייך" — שהרי הוא מקור החיים ומקור התענוגים.

15 ולזאת תהיה אהבתו להוי"ה כאדם האוהב את חיו ממש שאהבה זו היא מעצמות הנפש. כך תהיה אהבת ה' תקועה בלבו.

לכן אהבתו להוי"ה תהיה כמו אהבתו של אדם לחייו ממש, שכן אהבה זו נובעת מעצם הנפש. כך תהיה אהבת ה' קבועה בלבו.

ולזאת יתענג על ה' מקור התענוגים ושש ושמח בעבודתו כי קרבת אלהים טוב לו. וכמ"ש טעמו וראו כי טוב ה'.

לכן יתענג בה', מקור התענוגות, וישמח ויגיל בעבודתו, שכן קרבת אלקים טובה לו. וכמו שכתוב: "טעמו וראו כי טוב ה'".

וזהו אל ארץ טובה ורחבה אל ארץ זבת חלב ודבש דהיינו שיהי' [שיהיה] דבש בחי' אכלתי יערי עם דבשי בקיום הקי"ש [הקריאת שמע] בגילוי הוי"ה אחד ואהבת אהבה בתענוגי ע"י ארץ טובה ורחבה היא הרחבת הדעת כו':

וזהו "אל ארץ טובה ורחבה, אל ארץ זבת חלב ודבש": שיהיה בה "דבש", בחינת "אכלתי יערי עם דבשי", בקיום קריאת שמע, בגילוי הוי"ה אחד ו"ואהבת" — אהבה בתענוגים; וכל זה נעשה על ידי "ארץ טובה ורחבה", שהיא הרחבת הדעת וכו'.

16 אך כיצד יגיע אדם לבחי' גילוי בחי' זו מאחר שהיה תחלה בבחי' גלות מצרים שנקודת הלב היא

אך כיצד יגיע אדם לגילוי מדרגה זו, מאחר שבתחילה היה במצב של גלות מצרים, שבו נקודת הלב היא

בבחי' קטנות ומסותרת ומכוסה בלבושי הנפש הבהמית למשוך אחר חיי הגוף ותענוגיו שהם הם היו אצלו חיים ותענוגים גמורים כל חד לפום מאי דידע בנפשיה.

במצב של קטנות, נסתרת ומכוסה בלבושי הנפש הבהמית, הנמשכת אחר חיי הגוף ותענוגותיו, שהיו בעיניו חיים ותענוג של ממש, כל אחד לפי מה שהוא מכיר בנפשו.

17 ואיך יהפך לבו מן הקצה אל הקצה ומן ההפך אל ההפך לגמרי להיות אהבת ה' תקועה בלבו כחיו ממש.

וכיצד יתהפך לבו מן הקצה אל הקצה, מהיפך להיפך לגמרי, עד שאהבת ה' תהיה קבועה בלבו כחיו ממש?

הנה על זה נאמר ויסב אלהים את העם דרך המדבר ים סוף שלא נסעו ממצרים מיד לארץ ישראל אלא דרך המדבר.

על כך נאמר: "ויסב ה' את העם דרך המדבר ים סוף": הם לא נסעו ממצרים ישר לארץ ישראל, אלא עברו דרך המדבר.

18 וכתוב לכתך אחרי במדבר שבחי' המדבר הוא בחינת אחרי ה'. והענין כי הנה יש בקדושה בחי' פנים ואחור.

וכתוב: "לכתך אחרי במדבר" — בחינת המדבר היא בחינת "אחרי ה'". והעניין הוא, שבקדושה יש בחינת פנים ובחינת אחור.

כמ"ש וראית את אחורי וגו'. וכתוב מגילה עפה כתובה פנים ואחור וגו'. וכנודע לידועי חן שיש שמות שהן בבחי' אחוריים והם שמות דקדושה.

כמו שכתוב: "וראית את אחורי" וגו'. וכן כתוב: "מגילה עפה כתובה פנים ואחור" וגו'. וכידוע לידועי ח"ן, יש שמות שהם בבחינת אחוריים, והם שמות של קדושה.

19 וכך יש בנפש האלהית פנים ואחור. פנים הוא בחי' פנימיות הלב ששורה ומתגלה בו בחי' הוי"ה אחד בגילוי ממש שזהו חיותו וקיומו והוא הוא שעשועיו ותענוגיו וחדות ה' ממש היא מעוזו.

כך גם בנפש האלקית יש פנים ואחור. הפנים הם פנימיות הלב, שבה שורה ומתגלה ממש הגילוי של "הוי" אחד". זהו חייו וקיומו, וזה עצמו שעשועיו ותענוגיו; ו"חדות ה'" ממש היא מעוזו.

20 ובחי' אחור הוא שאינו מתגלה בו כל כך בבחי' חיות ותענוג רק שהוא מכריח וכופה את לבו להטות לבבו אליו יתברך ולאחבה אותו.

וה"אחור" הוא מצב שבו החיות והתענוג אינם מתגלים בו במידה רבה; הוא רק מכריח וכופה את לבו להפנות את לבו אליו יתברך ולאחוב אותו.

וזהו לעשותה לאהבה שהיא אהבה העשויה בלב ע"י התבוננות ג"כ שמתבונן ומעמיק דעת בה' אחד ואיך שהוא חיי החיים ומקור התענוגים אשר ע"כ יאתה כו'.

וזהו "לעשותה לאהבה": זו אהבה עשויה בלב, גם באמצעות התבוננות — האדם מתבונן ומעמיק את דעתו ב"ה' אחד", ובכך שהוא חיי החיים ומקור התענוגים, ולכן ראוי וכו'.

21 ואעפ"כ [ואף על פי כן] לא מפני זה תהיה אהבה זו לבדה ממלא כל תוכיות הלב שלא להיות שום חפץ ורצון אחר כלל

ובכל זאת, אין פירוש הדבר שאהבה זו לבדה ממלא את כל פנימיות הלב, עד שלא יהיה בו שום חפץ או רצון אחר כלל;

אלא שאהבה זו היא המושלת בלב ע"י המוח השליט על הלב שליט דוקא והוא בחי' אתכפייא סטרא אחרא ולא בחי' אתהפכא כנ"ל.

אלא שאהבה זו היא השולטת בלב באמצעות המוח, השולט בלב — "שולט" דווקא. זוהי בחינת אתכפייא של הסטרא אחרא, ולא בחינת אתהפכא, כנזכר לעיל.

22 והמשכיל יבין שיש בזה כמה מדרגות זו למעלה מזו. דהיינו שהגם שיעורר את האהבה בלבו עד שתחפץ באמת להתפשט מלבושי נוגה להיות בכל לבבך ובכל נפשך התלכשות מחשבה במחשבה כנ"ל.

המשכיל יבין שיש בכך כמה מדרגות, זו למעלה מזו. כלומר, אף שהוא עשוי לעורר את האהבה שבלבו עד שהיא מבקשת באמת להתפשט מלבושי נוגה, כדי שיהיו "בכל לבבך ובכל נפשך" — התלכשות של מחשבה במחשבה, כנזכר לעיל,

עם כל זה עדיין לא נתפשטה מלבושי נוגה לגמרי למאוס ברע רק שע"י התבוננות השכל מכריח ומחייב את הנפש לצאת מנרתקה עד שלבושי נוגה הם

אף על פי כן, היא עדיין לא התפשטה לגמרי מלבושי נוגה, עד כדי מאיסת הרע. אלא שעל ידי התבוננות השכל הוא מכריח ומחייב את הנפש לצאת מנרתיקה, עד שלבושי נוגה הם

אצלו בעת ההיא בבחי' שינה שהרע כפוף ובטל אצלו ונקי בכל לבבך בשני יצריך ביצר טוב באהבה הטבעית שבשרש נפשו. וביצר הרע לאתכפייא סט"א [סטרא אחרא] כו'.

אצלו באותה שעה בבחינת שינה, כך שהרע כפוף ובטל בו. זהו פירוש "בכל לבבך — בשני יצריך": "ביצר טוב", באמצעות האהבה הטבעית שבשרש נפשו, "וביצר הרע" — כדי להכניע את הסטרא אחרא, וכן הלאה.

אבל עדיין אינו בבחי' לאתהפכא חשוכא לנהורא כנ"ל. דהיינו שאין לו אלא לב אי כו'.

אבל הוא עדיין אינו בבחינת הפיכת החושך לאור, כנזכר לעיל, כלומר, אין לו אלא לב אחד, וכן הלאה.

23 והנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] שאמרו השבטים ליעקב כשם שאין בלבך אלא אחד כן אין בלבנו אלא אחד וכו'

והנה אמרו חז"ל שהשבטים אמרו ליעקב: "כשם שאין בלבך אלא אחד, כך אין בלבנו אלא אחד" וכו'.

כי יעקב הוא ישראל שהוא בחי' ומדרגה העליונה שאין לו אלא לב אחד ומתענג על הוי"ה כנ"ל.

כי יעקב הוא ישראל, שהיא הבחינה והמדרגה העליונה, שאין לו אלא לב אחד והוא מתענג על הוי', כנזכר לעיל.

24 וכך השבטים שהם כללות הנשמות עד סוף כל הדורות גם בחי' הבינונים שהם למטה ממדרגה זו אעפ"כ [אף על פי כן] אין בלבנו אלא אחד.

וכך גם השבטים, שהם כלל הנשמות עד סוף כל הדורות, ובכללם בחינת הבינונים, הנמצאים למטה ממדרגה זו — ואף על פי כן, "אין בלבנו אלא אחד".

והיינו בחינת אתכפייא שעייז נעשה ג"כ גילוי הוי"ה אחד בכל לבבך ובכל נפשך והתלבשות מחשבה במחשבה כנ"ל.

וזוהי בחינת אתכפייא, שבאמצעותה מתגלה גם "הוי" אחד" — "בכל לבבך ובכל נפשך" — וכן התלבשות מחשבה במחשבה, כנזכר לעיל.

25 והיא היא הדרך שיבור לו האדם להתבונן בעומק שכלו ותבונתו בה' אחד כפי אשר תוכל נפשו שאת שעייז יכוף ויטה

וזו הדרך שעל האדם לבחור לעצמו: להתבונן בעומק שכלו ובניתו בכך שה' אחד, כפי שנפשו מסוגלת לשאת, ומתוך כך יכוף ויטה

לבבו לאהבה את ה' ולעמוד נגד כל מונע בשבירת התאוות ובכבישתן על ידי המוח השולט על הלב לאכפייז [לאכפייא] סט"א [סטרא אחרא] ומזה יעלה ויבא לבחי' אתהפכא כנ"ל.

את לבו לאהבת ה' ולעמוד נגד כל מכשול, בשבירת התאוות ובדיכוי באמצעות השכל השולט על הלב, כדי להכניע את הסטרא אחרא. ומתוך כך יעלה ויגיע לבחינת אתהפכא, כמדובר לעיל.

26 ויהיה גלוי פנימיות נקודת הלב ויאר ה' פניו וגו'. וזהו ואזניך תשמענה דבר מאחריך לאמר זה הדרך וגו' שמבחי' אחוריים דקדושה נמשך לאדם שיהא לו דרך ומבוא לגלוי הוי' בפנימיות

ותהיה התגלות של פנימיות נקודת הלב, ויאר ה' פניו וגו'. וזהו [פירוש] "ואזניך תשמענה דבר מאחריך לאמר: זה הדרך" וגו': מבחינת האחוריים של הקדושה נמשך לאדם שתהיה לו דרך ומבוא להתגלות הוי' בפנימיות.

ולכן נק' ק"ש [קריאת שמע] קבלת עול מלכות שמים עול דוקא שהוא בחי' אתכפייז [אתכפייא] ובחי' אחרי ה' ילכו כאריה ישאג וגו':

ולכן קריאת שמע נקראת "קבלת עול מלכות שמים": "עול" דוקא, שהיא בחינת אתכפייא, ובחינת "אחרי ה' ילכו, כאריה ישאג" וגו'.

27 והנה עול זה הוא קבלת מדת מלכותו ית' מלכות שמים. כי הנה נודע כי אין מלך בלא עם עוממות כו'. ואין זה אלא כמ"ש להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו.

הנה, עול זה הוא קבלת מידת מלכותו יתברך — מלכות שמים. ידוע ש"אין מלך בלא עם": עם הוא מלשון עוממות, וכו'. וכל זה אינו אלא כפי שנאמר: "להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו".

שלחיות כבוד הדר מלכותו הן הן גבורותיו וצמצומים רבים ועצומים להעלים ולהסתיר אוא"ס [אור אין

סוף] ב"ה שיהיה נראה דבר יש ונפרד ועם עוממות כו' כדי שיהי' [שיהיה] שמו נק' מלך עליהם

כדי שיהיה "כבוד הדר מלכותו", דרושות דווקא "גבורותיו" — צמצומים רבים ועצומים, המעלימים ומסתירים את אור אין סוף ברוך הוא, כדי שהדבר ייראה כיש ונפרד, ויהיה עם שהוא בכחינת עוממות, וכו', כדי ששמו ייקרא מלך עליהם;

כי באמת כולא קמיה כלא חשיב ואתערותא דלעילא זו צריך להיות באתערותא דלתתא ג"כ בחי' צמצומים והסתלקות והן הם בחי' גבורת האדם להתגבר נגד כל מונע בסור מרע ולא תתורו אחרי לבבכם עוצם עיניו וגו'

שהרי באמת, "כולא קמיה כלא חשיב". ואתערותא דלעילא זו צריכה לבוא גם באמצעות אתערותא דלתתא שהיא בכחינת צמצומים והסתלקות. זו היא בחינת גבורת האדם: להתגבר על כל מונע, ב"סור מרע", ב"ולא תתורו אחרי לבבכם", ב"עוצם עיניו", וכו';

ובועשה טוב אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים למאה פעמים ואחד ונק' עובד אלהים מפני אחת היתירה על הרגילות כו'. וע"י זה מקיים שום תשים עליך מלך וגו':

וב"עשה טוב" — "אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים למאה פעמים ואחד"; והוא נקרא "עובד אלקים" משום הפעם האחת הנוספת מעבר להרגלו, וכו'. ועל ידי כך הוא מקיים "שום תשים עליך מלך", וכו'.

28 והנה ע"י כל זה נעשה השם שלם והכסא שלם. כי הנה השם הוא בחי' הוי"ה ב"ה

כעת, באמצעות כל זה, נעשים השם והכיסא שלמים. שכן השם הוא בחינת הוי", ברוך הוא,

דהיינו י"ה הוא למעלה מן ההשתלשלות ונק' עלמא דאתכסיי חכים ולא בחכמה ידיעא מבין ולא כו'. וי"ה הוא בחי' עלמא דאתגליי. כי הוא"ו היא המשכה להיות ה"א שהוא עלמא דאתגליי.

כלומר, י"ה הוא למעלה מהשתלשלות ונקרא "העולם המכוסה" — חכם, אך לא בחכמה ידועה; מבין, אך לא וכו'. וי"ה היא בחינת "העולם הגלוי", שכן הוי' היא המשכה, כדי שתהיה ה', שהיא העולם הגלוי.

29 והנה כתיב את השמים ואת הארץ אני מלא נאם ה' שמה שהוא מלא את השמים ואת הארץ הוא נאם ה'

והנה כתוב: "את השמים ואת הארץ אני מלא, נאם ה'" — כלומר, מה שממלא את השמים ואת הארץ הוא "נאם ה'", אמירתו של ה'.

שהוא בחי' דבר ה'. וזהו ע"י אתערותא דלתתא את ה' האמרת אתה עשית אותו אומר כנ"ל.

והיינו בחינת דבר ה'. והדבר הזה בא באמצעות אתערותא דלתתא: "את ה' האמרת" — אתה עשית אותו למי שאומר, כפי שנתבאר לעיל.

30 והיינו ע"י גילוי הוי"ה אחד בכל לבבך ובכל נפשך התלבשות מחשבה כו'. והוא גילוי הוי"ה למטה בלב כמו למעלה במוח כי מתחלה היה המוח שליט על הלב על דייקא.

כלומר, על ידי גילוי הוי"ה אחד "בכל לבבך ובכל נפשך", בהתלבשות המחשבה וכו'. זהו גילוי הוי"ה למטה, בלב, כפי שהוא למעלה, במוח. בתחילה המוח שלט על הלב — "על דיוקא";

ואח"כ מתפשט ויורד הדעת שבמוח אל פנימיות הלב ותוכיותו להיות תוכו ותוך תוכו ופנימיותו רצוף אהבה לה' לבדו בחי' אתהפכא כו'

ואחר כך הדעת שבמוח מתפשטת ויורדת אל פנימיות הלב ותוכו, עד שתוכו ותוך תוכו ופנימיותו יהיו "רצופים אהבה" לה' לבדו — בחינת אתהפכא וכו'.

ובאתערותא זו דלתתא אתערותא דלעילא שם י"ה שיורד ומתפשט מהעלם אל הגילוי לעלמין דאתגלייא הנמשכים מבחי' ו"ה וזהו השם שלם.

ועל ידי אתערותא זו דלתתא באה אתערותא דלעילא: שם י"ה יורד ומתפשט מן העלם אל הגילוי, אל העולמות הנגלים (עלמין דאתגליא), הנמשכים מבחינת ו"ה. וזהו "השם שלם".

31 וענין הכסא שלם הוא בחי' כסא מלכותו שום תשים עליך מלך כו'. וכמ"ש מושיב מלכים לכסא. וכתוב וישב ה' מלך לעולם כנ"ל.

והענין של "הכיסא שלם" הוא בחינת כיסא מלכותו: "שום תשים עליך מלך" וכו'. וכמו שכתוב: "מושיב מלכים לכיסא"; וכן כתוב: "וישב ה' מלך לעולם", כנוצר לעיל.

ובחי' ישיבה כלפי מעלה היא בחי' השפלה והורדה ממדרגה למדרגה כמו שע"י ישיבת האדם בגשמיות ע"ד משל משפיל אחוריו כנ"ל.

וישיבה, כשהיא נאמרת כלפי מעלה, היא בחינת השפלה והורדה מדרגה לדרגה. בדומה לכך, כשאדם יושב בגשמיות, כביכול, הוא משפיל את חלקו האחורי, כנוצר לעיל.

כך הוא בחי' ירידת והמשכת גלוי הוי"ה לבחי' אחוריים ע"י שכופה לכו כנ"ל. וקיום כל מצות המלך שהם גשמיות ונק' בשם בחי' אחוריים

כך גם ירידת גילוי הוי"ה והמשכתו לבחינת אחוריים נעשות על ידי שהוא כופה את לכו, כנזכר לעיל; וכן קיום כל מצוות המלך, שהן גשמיות ונקראות בשם בחינת אחוריים,

וכמ"ש מגילה ע"פ כתובה פנים ואחור וגו'. ואעפ"כ [ואף על פי כן] הן הם רמ"ח אברין דמלכא כאדם האוחז בחבירו באחד מאבריו ומושכו וממשיכו כנ"ל:

וכמו שכתוב: "מגילה ע"פ, כתובה פנים ואחור" וכו'. ואף על פי כן, הן הן רמ"ח איבריו של המלך, כמו אדם האוחז בחברו באחד מאיבריו ומושך אותו ומקרב אותו אליו, כנזכר לעיל.

32 אך הנה זה לעומת זה עשה אלקים שיש פנים ואחור בקליפה ג"כ כמו בקדושה ויניקתם ואחיזתם באחוריים דקדושה.

אך "הי עשה את זה לעומת זה": גם בקליפה יש פנים ואחור, כמו בקדושה, והיא יונקת ונאחזת באחוריים של הקדושה.

והנה ראשית גוים עמלק שהוא בחי' עורף דקליפה. ולכן נק' עמלק ע"ם מל"ק שמליקה מן העורף. והנה, "ראשית גוים עמלק", והוא בחינת העורף של הקליפה. לכן הוא נקרא עמלק: "עם מליק", משום שמליקה נעשית מן העורף.

33 וביאור הענין כי מעלת ישראל כי עם קשה עורף הוא שלכן בקש משה וסלחת שהם מבחי' עורף דקדושה שיש להם התגברות בחי' אחרי הוי"ה ילכו

ביאור הענין: מעלתם של ישראל היא "כי עם קשה עורף הוא", ומשום כך ביקש משה "וסלחת", שכן הם מבחינת עורף שבקדושה, ויש בהם כוח להתגבר — בחינת "אחרי הוי"ה ילכו",

שיכולים לכוף את הלב בשבירת התאוות וכבישתן ולעמוד נגד כל מונע בהתגברות ובחוזק ונק' בחי' עורף שהעורף הוא המחבר ומקשר המוחין שבראש להיות להם התפשטות

כי הם יכולים לכפות את הלב, לשבור את התאוות ולכבוש אותן, ולעמוד מול כל מונע בכוח ובנחישות. בחינה זו נקראת עורף, שכן העורף מחבר ומקשר את המוחין שבראש, כדי שיוכלו להתפשט

בגוף שעייז נמשך אל הלב להטות לבב האיש ולהפכו מן ההפוך אל ההפוך לגמרי מאחר שמגילוי בחי אחרי הי' יבא אח"כ לגילוי בחי פנימיות כו'

אל תוך הגוף, ועל ידי כך נמשכת ההכנה אל הלב, להטות את לב האדם ולהפוך אותו לגמרי מצד אחד אל הצד ההפוך ממנו; שכן לאחר גילוי בחינת "אחרי הי" יבוא בהמשך גילוי הפנימיות, וכו'.

וזה לעומת זה הוא בחי עמלק הוא עורף הקשה שבקליפה דהיינו שגם אם לבבו יבין בעבודת הי' שכך יאתה כו'

לעומת זאת, בחינת עמלק היא העורף הקשה שבקליפה: כלומר, גם אם לבו מבין בעבודת הי' שכך ראוי לנהוג, וכו',

לא די שאינו מכריח את לבו לכופו ולהטותו לאהבת הי' אלא אף גם זאת שעושה ההפוך לגמרי. וזהו ויזנב כך כל הנחשלים אחריך דייקא בחי אחוריים דקדושה.

לא זו בלבד שאינו כופה את לבו ומטה אותו לאהבת הי', אלא הוא אף עושה את ההפך הגמור. וזהו "ויזנב כך כל הנחשלים אחריך" — "אחריך" דווקא: בחינת האחוריים שבקדושה.

34 והנה זו היא רק בחי חוצפה בלי טעם ובלי דעת שעושה ההפוך מן הדעת וזהו לשון עמלק ע"ם מל"ק

הנה, זו רק בחינה של חוצפה חסרת טעם ודעת, הפועלת בניגוד לדעת. וזהו פירוש השם עמלק: עם מל"ק,

שהוא בחי מליקה וכריתה ממול העורף דקדושה שהוא המכרית ומפסיק הקשר וההתחברות שבין הראש ומוחין להתפשטותם בלב.

שהיא בחינה של מליקה וכריתה "מול העורף" של הקדושה, שכן היא הכוררת ומנתקת את הקשר והחיבור שבין הראש והמוחין לבין התפשטותם בלב.

35 וכך היה עמלק שידע וראה את כל הנסים שנעשו לישראל ואעפ"כ [ואף על פי כן] מלאו לבו לגשת אתם למלחמה.

כך היה אצל עמלק: הוא ידע וראה את כל הנסים שנעשו לישראל, ובכל זאת "גבה לבו" לגשת אליהם למלחמה.

משא"כ פרעה אמר לא ידעתי את הי' ובמופתים היה לב פרעה נכנע לולי כי הי' אמר

לא כך היה אצל פרעה: הוא אמר "איני יודע את הי'", ואלמלא אמר הי', לבו של פרעה היה נכנע לנוכח המופתים;

כי אני הכבדתי את לבו וזה היה עונשו כו' כמבואר בספרים. וכן כל העכו"ם [העובדי כוכבים ומזלות] הקליפות מסתירים ומכסים מהם קדושת ה' מפני שמשוקעים בקליפות ההם.

"כי אני הכבדתי את לבו"; וזה היה עונשו, כפי שמבואר בספרים. וכך גם אצל עובדי כוכבים ומזלות: הקליפות מסתירות ומכסות מהם את קדושת ה', מפני שהם שקועים באותן קליפות.

אבל ראשית גוים עמלק וזרעו של עמלק פ"י הזריעה שלו שזרעה בישראל להיות להם בחי' זו אבל "ראשית גוים עמלק", ו"זרעו של עמלק" פירושו הזריעה שלו — מה שזרע בישראל, כדי שתהיה בהם תכונה זו,

וצריך להיות מלחמה בעמלק מדור דור שבכל דור יש בחי' יציאת מצרים וצריך ללכת תחלה בבחי' אחרי ה'.

ולכן צריכה להיות מלחמה בעמלק "מדור דור", שכן בכל דור יש בחינה של יציאת מצרים, וצריך ללכת תחילה בדרך של "אחרי ה'".

36 והנה בזמן הגלות שההילוך הוא בבחי' אחרי ה' כתיב מחה אמחה את זכר עמלק. מלחמה להוי"ה

בעמלק שלא לאדם המלחמה שיוכל לכוּבשו שיהי' [שיהיה] גילוי והתפעלות פנימית נקודת הלב והנה, בזמן הגלות, כשההליכה היא בבחינת "אחרי ה'", נאמר: "מחה אמחה את זכר עמלק". "לה' מלחמה בעמלק" — המלחמה אינה בידי האדם, שיוכל לנצח אותו וכך להביא לגילוי ולעוררות פנימית של נקודת הלב,

אלא לה' המלחמה ואין כח האדם אלא בביגעת הנפש בהתבוננות בה' אחד כפי אשר תוכל נפשו שאת ויבקש רחמים מה' שאותה אנו מבקשים בכל תפלת שמ"ע [שמונה עשרה] ברוך אתה וכו' ברוך אתה כו' כנודע.

אלא "לה' המלחמה". כוחו של האדם מתבטא רק בעבודת הנפש ובהתבוננות ב"ה' אחד" ככל שנפשו מסוגלת לשאת, ועליו לבקש רחמים מה'. את זאת אנו מבקשים בכל תפילת שמונה עשרה: "ברוך אתה" וכו', "ברוך אתה" וכו', כידוע.

אך והיה בהניח כו' בארץ כו'. דהיינו כשיגיע לבחי' ארץ טובה ורחבה וחלב ודבש בחי' אהבה בתענוגים אזי תמחה מעצמך את זכר עמלק ולא תשכח.

אך "והיה בהניח" וכו', "בארץ" וכו': כלומר, כשיגיע לבחינת "ארץ טובה ורחבה", "לחלב ודבש" — לבחינת אהבה בתענוגים — אזי "תמחה" בעצמך "את זכר עמלק", ו"לא תשכח".

שלא יהיה בבחי' שכחה שהיא בחי' אחוריים כו' ואין יניקתם ואחיותם אלא בבחי' אחוריים. וכמ"ש כל הנחשלים אחריך וגו'.

[כלומר,] שלא תהיה בבחינת שכחה, שהיא בחינת אחוריים וכו'; יניקתם ואחיותם של עמלק אינן אלא בבחינת אחוריים. וכמו שנאמר: "כל הנחשלים אחריך" וכו'.

והיינו בדרך בצאתכם ממצרים דייקא. משא"כ בהניח ה' אלהיך לך מכל אויביך מסביב בארץ וגו' שהוא בחינת פנימיות:

וזהו דווקא "בדרך, בצאתכם ממצרים". אבל אין הדבר כך כאשר "הניח ה' אלקיך לך מכל אויביך מסביב, בארץ" וכו', שהיא בחינת פנימיות.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/torah-ohr/parshas-zachor/1

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק